

Střípky z historie Vraného nad Vltavou a okolí

historický seriál - 25. díl Vranská knihovna

Po dobu své více než 115 let trvající existence vystřídala vranská knihovna devět knihovníků, několik názvů a poměrně dost budov pro své umístění. A nevyhnuly se jí ani roky úplného uzavření. K její historii neodmyslitelně patří zejména dvě jména: Josef Zikl a Marta Oplová.

„V roce 1905 založena byla ve Vraném nad Vltavou obecní knihovna. Na řízení této knihovny povolilo obecní zastupitelstvo částku 50K. Knihovníkem stal se učitel Josef Zikl, k jehož popudu učitelský sbor o zřízení knihovny zažádal.“

Z těchto peněz bylo zakoupeno prvních 85 knih. O čtyři roky později se počet rozrostl na 219 titulů. Půjčování knih probíhalo za dobrovolný příspěvek a díky těmto vybraným penězům se mohly pořizovat knihy nové. Vedle zakoupených knih získávala knihovna tituly také darem. Věnovali je místní obyvatelé, obecní zastupitelstvo, farář František Čejka a například i učitel a spisovatel a autor několika učebnic Hugo Theodor Kolisko. A protože byl Josef

Zikl velmi pokrokový člověk, zajistil do knihovny v roce 1911 rozmnožovací přístroj zvaný hektograf. Jednalo se o mělkou nádobu, kam se vkládala speciální směs glycerinu, želatiny a vody. Do ní se obtiskl papír popsaný či pomalovaný speciálním hektografovým inkoustem. A následně se z ní příkládáním čistých papírů pořizovaly kopie, kterých takto mohlo vzniknout až sto.

Za první světové války byla činnost knihovny přerušena, protože Josef Zikl musel v roce 1915 narukovat. Z války se naštěstí ve zdraví vrátil a mohl pokračovat ve své bohaté společenské činnosti (kromě knihovníka byl místním učitelem, později řídícím učitelem, zapáleným sokolem, sbormistrem, kronikářem a zakladatelem vranského sokolského biografu). Počet knih i čtenářů pomalu rostl, v roce 1922 si mohlo 43 zapsaných čtenářů vybírat z 248 svazků. O 12 let později měli místní k dispozici již 700 knih. Také druhá světová válka činnost knihovny pozastavila, ale brzy po jejím konci se Josef Zikl postaral o znovuotevření. Na oslavu 40. výročí jejího založení pomohl uspořádat divadelní představení v sokolovně „Bělohorská mračna“ a také **„koncert nejpopulárnější dechové kapely v okolí, p. Jaromíra Vejvody z Vraného, který se nabídl, že tento koncert národních písní a jeho skladeb provede zcela zdarma.“**

Josef Zikl pak odešel na zasloužený odpočinek a knihovnu předal řediteli vranské školy, panu Josefu Vysušilovi. Po dvou letech Josefa Vysušila vystřídal ve vedení školy **Eugen Bělský**, který se stal současně i novým knihovníkem. K roku 1952 se v kronice píše: **„knihovna je umístěna ve velmi pěkné místnosti v budově národní školy. Má dvě skříně a 4 regály. Je vyzdobena portréty básníků a spisovatelů a různými hesly.“** Zájemci z řad čtenářů docházeli do knihovny ve škole

Rozmnožovací přístroj hektograf. (Zdroj: Creativecommons)

NA LISTOPAD PŘIPRAVUJEME KNIHU!

Více info na
www.stara-skola-vrane.cz

Stará Škola, z.s.
V Zídkách 128, Vrané nad Vltavou

Pojďme zaznamenat vzácné
vzpomínky pamětníků.
Ozvěte se, prosím, na
pavlinakourova@email.cz
Děkujeme!

Střípky z historie Vraného nad Vltavou a okolí

historický seriál - 25. díl pokračování Vranská knihovna

o pondělích mezi 16 a 19 hodinou. Mohli si vybrat z 1778 knih (čili knih bylo více, než byl tehdejší počet obyvatel), zapsáno bylo 185 čtenářů.

Eugen Bělský vedl vranskou knihovnu v letech 1948 až 1953. Zároveň byl i ředitelem zdejší školy.

Marta Oplová byla vranskou knihovnicí více než čtvrt století.

„Po zřízení osmileté střední školy (tehdejší název pro první a druhý stupeň základní školy – pozn. NL) ve zdejší obci musela být knihovna odstěhována pro nedostatek místností do bývalé restaurace „U Štastných“ ve Skochovicích (nyní dům č. 247 v ulici Luční – pozn. NL) a jejím vedením po Eugenu Bělském, který se 1. února 1954 odstěhoval, byl pověřen František Petr.„ Sedmáct let chodili čtenáři pro knihy do budovy, **„která má výhodné postavení mezi Vraným a Skochovicemi na menším návrší“.** Zároveň zde po určitý čas sídlila také mateřská školka. A právě tady se v roce 1957 začala psát velmi aktivní kapitola místní knihovny pod vedením paní Marty Oplové. Za čtvrt století jejího působení bylo uspořádáno nepočítaně akcí pro veřejnost - besedy, výstavy, oslavy, soutěže, koncerty a například i rozhlasové relace.

Díky kronice, kterou paní Oplová zpětně sestavila a poté pečlivě vedla, víme, že neustále doplňovala knihovní fond, katalogizovala a aktualizovala databázi, vylepšovala vybavení a zvelebovala prostory knihovny. V roce 1960 například **založila pobočku Místní lidové knihovny ve Skochovicích**, která vznikla přeměnou původní knihovny hasičů. Do požární zbrojnice dodala mnoho nových knih a přidala několik osvědčených rad. Půjčování se ujal dosavadní knihovník Požární jednoty pan J. Kropáček. Od roku 1971, kdy byla budova bývalé restaurace „U Štastných“ prodána ministerstvu vnitra, musela přibližně pět let vést knihovnu ve velmi provizorních a maličkých prostorách dnešního obecního úřadu. Do kroniky zapsala: **„Při návštěvě 5 čtenářů musí poslední čekat již na chodbě“.**

V roce 1976 proběhlo slavnostní otevření nové knihovny v přibližně čtyřikrát větším prostoru v budově bývalé restaurace U Marholdů (č.p. 167), kde knihovna vydržela dalších téměř 20 let.

Vybavení knihovny pořízené v roce 1976 sloužilo návštěvníkům ještě před pár lety (archiv Ladislava Ryšánka)

NA LISTOPAD PŘIPRAVUJEME KNIHU!

Více info na
www.stara-skola-vrane.cz

Stará Škola, z.s.
V Zídkách 128, Vrané nad Vltavou

Pojďme zaznamenat vzácné vzpomínky pamětníků.
Ozvěte se, prosím, na
pavlinakourova@email.cz
Děkujeme!

Střípky z historie Vraného nad Vltavou a okolí

historický seriál - 25. díl pokračování Vranská knihovna

V prvním roce na novém místě měla knihovna 310 čtenářů a 5138 titulů. **Zájemci o knihy platili 1 Kčs na rok a 20 hal za každý půjčený titul.**

Během svého knihovnického působení získala Marta Oplová řadu ocenění a poděkování. V roce 1978 obdržela ve slovenském Trenčíně čestné uznání „Budujeme vzornou lidovou knihovnu“, kterého si velmi považovala. V roce 1984

Marta Oplová (uprostřed) a ostatní ocenění knihovníci v Trenčíně v roce 1978.

předala svoji funkci paní Janě Neradové, aby se ještě po deseti letech vrátila a pomohla při stěhování a znovu-obnovování knihovny v suterénu tehdejší „horní“ mateřské školky v letech 1996–1997. Počet svazků ani cena půjčovného se za 20 let příliš nezměnily (zápisné 3 Kč na rok, půjčovné 1 Kč za knihu). Paní Marta Oplová byla již ve velmi pokročilém věku, když v roce 1998 knihovnu předala svým nástup-

kyňím Janě Janauerové a Evě Šustové, které knihovnu vedou dodnes.

Děkuji Janě Janauerové za její vyprávění a zapůjčení kroniky knihovny, ze které pocházejí i použité fotografie (pokud není uvedeno jinak).

Podrobnější informace, dobové články z novin a více obrázků k historii knihovny najdete v připravované knize, která vyjde na podzim letošního roku.

Natálie Lupienská

NA LISTOPAD PŘIPRAVUJEME KNIHU!

Více info na
www.stara-skola-vrane.cz

Stará Škola, z.s.
V Zídkách 128, Vrané nad Vltavou

Pojďme zaznamenat vzácné vzpomínky pamětníků.
Ozvěte se, prosím, na
pavlinakourova@email.cz
Děkujeme!